

הירדן

מלחמה זעירה

בין מדינת ישראל והממשלה הירדנית לשלבים השלישי. אחרי השלב הראשון (מלחמה) והשלב השני (שביתת נשק) החלה עתה המלחמה הקרה.

היה ברור מראש, כי אם לא ייחתם חוזה שלום — ובתנאים הנוכחיים לא היו כל סיכויים לחתימת חוזה כזה — ישרור בגבולות ישראל מצב ממושך של מלחמה זעירה; וכל זמן שבעיית הפליטים לא תירשם, ימשיכו ערבים לעבור את הגבול בשני הכיוונים: — לשם ביקורם, השתקפות. שדידה, רצח, או בדרך-גודים ממחנה פליטים אחד למשנהו.

כמו כן ברור, כי פעולות-בסתן מצד ישראל, למניעת הסתגנויות, גתורונה אחי ריתן פעולות-נקם מצד הערבים. ופעולות נקם, בדרך כלל, עלולות להביא לפעולות נגד.

עד עתה התלוננו שני הצדדים על הפרת סעיף זה או אחר של חוזה שביתת הנשק: ישראל פלשה לאזור חזרים; הלגיון הסכ את כביש אילת; הכביש לבית-לחם נשאר חסום. עתה הוגשה תלונה מסוג חדש: כוחות ישראלים חדרו אל תוך שטח ירדני (לפי דברי הירדן), פוצצו שלושה בתים בכפר שערפאט ליד ירושלים, הרגו 12 איש ופצי

סביחה גוקפן, רביסטן הבריגדה צהלה

עו 18 אחרים. יומיים אחרי כן, נתקבלו הלונות דומות על חדירת יהודים לשטח ירדני.

פעולות אלו גראו בעיני הקהל כתובנה ישירה למעשי אלימות, שבוצעו בזמן האחרון ע"י לגיונים או סמטננים מהירדן, בתכופות מוגברת, בעיקר בירושלים וסביבתה.

תלונת הירדן נתקבלה, צורפה לחיק התלונות, הגדל והולך, של ועדת שביתת הנשק המשותפת והענין הוקפא, כי שני הצדדים מתעקשים: "קודם אני!" בינתים, נשי ארים הילדים ברוגו, וזוממים מזימות.

איראן

מי ישאל?

במשך ערב אחד, נשכחו כל הדאגות לקול צלילי התזמורת וצחוק קהל המוני. המאורע הגדול: סקס הפיזיון של מוחמד רזא פחלוי השח הנסיך, עם סריאיה אספנדיארי. לפני חודש נדחה הטקס בגלל מחלת סוראיה. ע"י נישואין אלה, עם בתו של השייך אספנדיארי, ראש שבט הבכתיארים, החזק, השוכן בהרי הצפון, מקוה השח לייצב את מעמדו גם בקרב משפחתו וגם בארצו.

השושלת הנוכחית נוסדה לפני 75 שנה ע"י רזא פחלוי, סמל לשעבר בצבא הפרסי ששלח לגדולה בתמיכת האנגלים והודח על ידם אחר-כך, בשנות המלחמה הקודמת בשל נטיותו לצד הגרמנים. ואת העובדה הזאת, לא שכח איש — גם לא השח. עסק פרטי. באיראן קיים מנגנון ממי

שלתי מסופק, הדומה בכל למדינות אחרות, אבל המדינה מנוהלת כעסק הפרטי של כמה משפחות — בראשן משפחת רזא. המגילים, בית-הנבחרים הפרסי, אינו אלא אוסף של בעלי-בתים ואנשי חצר, המתחרים בקבלת שוחד, ובחשדנות.

המגילים חושש להקנות סמכויות לממשלה ולכן אינו מאשר תקציב שנתי במ"קום זה, הוא מעביר כל חודש חוק, המאשר את החלק השנתי-עשר של התקציב. מובן כי זה שולל מן המנגנון הממשלתי כל אפשרות תכנון של פעולה אינו שהיא. על אחת כמה וכמה שהמנגנון הוא מוגר פח ובתלייני, כזה של איראן.

השח, הנמנה על העשירים המופלגים במדינה (נכסיו כוללים למעלה מאלף כפרים, של 25,000 תושבים) אינו בטוח במ"עמדו. בשנת 1946, עמד לצידו אחמד קאי ואם אל-סולטאנה, המדינאי הטוב ביותר באיראן, שהיה ראש הממשלה בעת המשבר הקומיוניסטי, וכבש את אורבייג'אן מידי ה"מורדים. השח לא יכול להשלים עם השפעתו הגדולה של קאואם והאחרים, שעורר בקרב הקהל הרחב. הוא סילק אותו, והיום מבלה המדינאי הזקן (בן 75) את כל זמנו במזימות להפיל את אדונו.

הצליח יותר מדי. אחרי קאואם, באה שורה של ממשלות חלשות, שרבים מבין חבריהן מונו בהשפעת הנסיכה אשר-ראף היפה, אחותו של השח, האהבה לפתות במשרות נאות, את המוצאים חן בעיניו. שאיפתה הגדולה להשפעה, של הנסיכה אשר-ראף, נתקלה במכשול הראשון, כאשר שר אחיה ביקש מאחותו השנייה, הנסיכה שמש, למצוא למענו אשה מתאימה.

צעדו השני: בחירת חברו, עלי רומרה, שהצטיין כראש המטה של הצבא האיראני להיות ראש ממשלה. למרות תלונות ש"עלי לבובו 75% מזמנו, כדי להפך את מזימות אויביו", הצליח ראש הממשלה להשליט מידה מסוימת של סדר בהנהלת עניני המדינה.

הוא הצליח עד כדי כך, שעורר את חשדו של השח. לנכח הפופולריות, שקנה לו, הפך השח אויבו. רומרה הוכרח לקבל ל"ממשלתו שני שרים — נגד רצונו, חטיבת הישגה בצבא סופחה למשמר המלכותי, ו"רוכ חברי רומרה בצבא הועברו לתפקידים אחרים. ועתה דורשת אשר-ראף את סילוקו של רומרה ומינויו על סהילי, שגורר אילאן בלונדון, וידידה הותיק לראשות ה"ממשלה.

חזרה על טעות. בכל הענינים האלה סובל, כמובן, העם. עושרה העיקרי של איראן הוא הנפט, והארץ נהנית ממנו רק בעקיפין, ע"י תשלומי חברות זרות, שקיבלו זכויות ממשלתיות על שדות, הנפט, כאשר לפני 4 חודשים, נפתח משא ומתן בין ה"ממשלה ובין חברה הנפט האנגלית, על העלאת שכיר העובדים, ולו האיראנים תקחת רבות בתוצאות. וכאשר לפני חודש ימים חתמה חברת הנפט האמריקאית על חוזה חדש עם איבן אל-עזר, הנותן לממשלה הסעודית 50% מרווחי החברה, עמדו האיראנים ביותר תוקף על דרישותיהם.

אך תפיסת האנגלים במסחר אינה מדה עם המושגים האמריקאים. הם חזרו על אותה טעות, שעשו באר ישראל: במ"קום להסכים לשינויים גדולים — המנגנון דים אולי לאינטרסים המדיניים — ולהבטיח את עצמם לזמן יותר ארוך, סירבו להענות לבקשות איראן, למרות לחץ האמריקאים המעוניינים, כי אזור זה ישאר בהשפעת המערב.

משחק מופרכו. תגובתה של איראן לא איתרה לבוא: בנובמבר נחתם חוזה מסחרי על סכום של 20 מיליון דולר בין איראן וברית המועצות; בוטלה הרשעה שניתנה מקודם לאמריקאים, להעביר את שידוריהם מעל תחנות באיראן וכאשר הלגיע, לפני שבוע, המשלוח הראשון של ציוד צבאי (15 טנקים שרמן ו-18 תותחי-שדה) אמריקה התחייבה לשלוח מומן, התעוררה דעת-קהל מנוגדת, מחשש הכעס הרוסי, העלול להתעורר בעקבות המשלוח הזה.

רצונה של איראן, להצטרף אל המחנה המערבי, לא הביא כל תוצאה ממשית במ"שך המשנים האחרונות. איראן החליטה לשוב אל התכסיס הישן: לשחק בניגודים בין שני הגושים הגדולים בעולם.

הארץ גדולה והררית; הצבא כ-150,000 חיילים, מצויד בנשק אמריקאי, שנקנה מ"עודפי מלחמת העולם השנייה וכולל טנקים

בינוניים, ארטילריה, אירונויקרוב ויחידות צי קטנות. הוא אינו מסוגל להגן על ארצו מפני כל התקפה רצינית.

שאיפתם של האיראנים עתה, היא לתפוס את המקום שפונה ע"י תורכיה, שנתנה את עמדתה הנייטרלית, כבימי מלחמת העולם השנייה, הצטרפה בגלוי לגוש המערבי. ע"י ויתורים קטנים לצד זה או לשני, ע"י סחירות ואומנים פוליטיים, מקוה הממ"שלה להתחזק מעמד נייטרלי במלחמה.

כשנשאל רומרה השבוע לפרש את עמדת ארצו, השיב האיש הידוע בנטיותו למערב: "אנחנו איננו יכולים לצדד באיזה צד שהיא. עלינו להשאר מחוץ לכל התסיבוכת הזאת". ומיד נשמעה התגובה בר"חוב: "מי ישאל אותנו בכלל?"

תורכיה

הפתרון: כידון

הבריגדה התורכית בקוריאה צהלה. במ"שך הקרבות האחרונים, הספיקו אנשיה ל"הוכיח, כי התורכים לא איבדו את תכונותיהם המלחמתיות. וכתוספת מרוממת, הגיעה גם הידיעה שסביחה גוקפן, בתו הב"אומצת של קמאל אתתורק, רביסטן בחיל התעופה התורכי מצטרפת לכוחות או"ם בקוריאה (העולט הזה 693). וטובה מכל היתה הבשורה, כי בקרוב תגיע עוד בריגדה תורכית, בת 4000 חייל, שתשלח למ"לא את שורות או"ם הפרוצות בקוריאה. לכל בעיותיהם בשדה הקרב, מצאו ה"תורכים פתרון פשוט: מצמידים כידון לר"בה ומסתערים. אך את סוד הצלחתם כל"חמים, משייכים האמריקאים לחם היוצא ממאפיות חיל האספקה האמריקאי. גם הגרמנים, בני-בריתם הקודמים של התורכים, סברו כי החייל התורכי הוא חייל מצוי, אחרי שסעד את לבו כראוי.

אכן, ברשימת המסמכים, בארכיון הצבא האמריקאי, על קרבות קוריאה, מופיעה ה"תשדורת הבאה: מאת. מפקד הבריגדה התורכית אל חיל ההספקה — האויב התיקוף, אנחנו התקפנו. שלחו עוד לחם."

מצרים

הראשון נשכה

בפעם הראשונה, הוכרז השם נרימן סאדק, בעתונות ובתחנות השידור המצריות. אחרי שהעתונות העולמית הפכה את הענין לשע"רווריה עסיסית, הצטרפה העתונות המצרית — באיחור של שנה — לתאורי הרומנטיקה המלכותית. רק הטון, כמובן, היה שונה. רדיו קהיר הקדיש למאורע — הודעה רשמית מחצר המלך על אירוסין בין פארוק (31) ונרימן (16) — שידור נלהב של רבע שעה בו תוארה משפחת סאדק כאחת המשתפחות החשובות ביותר במצרים, למרות שאיננה משפחה אצילה. אלאהראם, העתון המצרי הבלתי-תלוי החשוב ביותר במצרים, מתאר את פארוק כ"מלכנו הדמוקרטי" שירד אל העם למצוא לו בתזוג.

נרימן פארוק, ארוסה המחזן ירד

החוגים הרשמיים נהגו כאילו הרומן אך התחיל. מוצטט אל-נחאס, בהכרזה פומבית הגיש למלך את ברכות ממשלתו וברכות העם ואיחולו למלכו. אך איש לא הזכיר את זרי, הדיפלומט המצרי באו"ם שהיה ארוסה הראשון של נרימן. ובוילה שקטה בסביבת קהיר יושבת, עם שלוש בנותיה, אשה שאף היא נשכחה — פרידה, אשתו הראשונה של פארוק.

הליגה

ישראל לא הזומנה

בשנת 1946, כינס הפנדיט ג'ואראלל נהרו, בנירדלה, כינוס של מוסדות התרבות של עמי אסיה. בגלל נוכחותה של

אשרף פחלוי, נסיכה הקהל צחק

משלחת עברית מארץ ישראל (הוזמנה האורגיברסיטה העברית, אך המשלחת מונתה ע"י הועד הלאומי) סירבה הליגה הערבית להשתתף וציריה נוכחו רק כמשקיפים.

השבוע כינס ליאקאט עלי חאן, ראש ממשלת פקיסטאן, כינוס שני של עמי אסיה, בקרצ'י. הפעם לא עמדה בעיה של השתתפות הליגה הערבית כי ישראל לא הוזמנה. פות זה הקונגרס הכל-איסלמי הראשון, שכ"נס ביזמת מנהיגי פקיסטאן, מדינה חדשה גדולה, שאין לה כל תומך בזירה הבינ"לאומית.

אחרי ההבלטה האחרונה שניתנה לחילוקי הדעות החריפים בין פקיסטאן והודו על ידי דחייתה של הודו של כל ההצעות לפתרון בעיית קשמיר, משתדלת פקיסטן לגבש גוש שיתמוך בה. את הגיש יש לחזק ע"י אינטרסים משותפים רבים. כתכונה ראשונה משורת, בתרה פקיסטאן בדת. ולמעשה, זהו האינטרס היחיד המקשר את המדינות המירצנות בקונגרס קרצ'י. הובאה הצעה ראשונה: קב רכבת ושיתוף פעולה כלכלי. הובעה גם הצעה מרחיקת לכת: לקבוע שפה אחת משותפת לכל מדינות האיסלאם. הערבים מציעים ערבית, כי זוהי שפת הקוראן, יסוד האיסלאם, ואילו הפקיסטאנים מציעים אורדו, אחת משפות היבשת ההודית.

"לא נשלים". אולם למעשה, רוב הניכוחים הממשיים בקונגרס נעשו מאחורי הקלעים, בפגישות בלתי-רשמיות ובביקורים ידיוותיים. לכל הנציגים היה ברור כי הקוניגרס כונס כדי לבוא לידי הסכם על עזרה הדדית. פקיסטאן רצתה תמיכה בזירה הבינ"לאומית, לעמדתה נגד הודו, הערבים לא התנגדו למתן מוניטין זה, והעמידו כדרישת נגד, תמיכתה הפעילה של פקיסטאן בעמדת הליגה הערבית נגד ישראל.

אחד הנואמים שזכו לפרסומת הגדולה ביותר היה אמין אל-ח'וסייני, מיפתי ירוש"לים לשעבר, כנציג ערביי פלסטין (ממשלת עזה) הנהנה מתמיכת המלאה של המצרים, הביע תחגי אמין את דרישותיו בפני הקוניגרס. "מעולם לא ישלימו הערבים עם קיום המדינה הציונית; ותובת כל המוסלמים בעולם כולו לעמוד לצד אחיו המגושמים מפלסטין."

(* המשלחת העברית התבלטה בהיותה המשלחת היחידה שהופיעה בלבוש אירופי. כל שאר המשלחות באו לבושות בתלבושתן הלאומית.